KLIMAKTERIK DAVRDAGI AYOLLARDA GIPOTIREOZNING KLINIK BELGILARI VA HAYOT SIFATINI BAHOLASH

Komiljonova Oygul Olimjonovna
Osiyo xalqaro universiteti, Buxoro, O'zbekiston
E-mail: komiljonovaoygulolimjonovna@oxu.uz

Annotatsiya. Klimakterik davrda gipotireoz belgilari menopauzaga xos shikoyatlar bilan o'xshash bo'lishi mumkin. Ushbu tezisda Buxoro shahridagi endokrinologiya dispanseri kuzatuvida bo'lgan 50 nafar ayolning retrospektiv tekshiruvi asosida klinik simptomlar, tana massasi indeksi va tireotrop gormon ko'rsatkichlari tavsiflandi. Olingan ma'lumotlar klimakterik davrda qalqonsimon bez faoliyatini baholash zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: gipotireoz, klimakterik davr, menopauza, tireotrop gormon, hayot sifati, qalqonsimon bez.

Dolzarbligi. Klimakterik davrda gormonal o'zgarishlar bilan bir qatorda qalqonsimon bez funksiyasining buzilishi ayollarning umumiy ahvoli va kundalik faolligiga ta'sir qilishi mumkin. Holsizlik, uyqu buzilishi, terining qurishi va kayfiyat o'zgarishi kabi belgilar gipotireozda ham, menopauzada ham kuzatiladi. Shu bois klinik belgilarni gormonal va instrumental tekshiruvlar bilan birgalikda baholash muhim.

Tadqiqot maqsadi. Klimakterik davrdagi ayollarda gipotireoz bilan bog'liq klinik belgilar, tana massasi indeksi va qalqonsimon bez holatini tavsiflash orqali hayot sifatini baholashga oid muhim omillarni aniqlash.

Material va usullar. Buxoro shahar endokrinologiya dispanserida kuzatilgan 50 nafar ayol ma'lumotlari retrospektiv ko'rib chiqildi. Asosiy manbada ayollar premenopauza, menopauza va postmenopauza bosqichlariga ajratilgani ko'rsatilgan, biroq har bir bosqichdagi ishtirokchilar soni berilmagan. Shikoyatlar so'rovnoma orqali, shuningdek teri holati, mushak tonusi, periferik shishlar, tana massasi indeksi, qalqonsimon bez palpatsiyasi va ultratovush tekshiruvi baholangan. Laborator tekshiruvlarda tireotrop gormon (TTG) va erkin T4 ko'rsatkichlari o'rganilgan.

Natijalar. So'rovda qatnashgan ayollarning 30 foizida holsizlik, 25 foizida umumiy darmonsizlik, 40 foizida uyquning buzilishi yoki uxlab qolish qiyinligi, 5 foizida libido pasayishi qayd etilgan. Klinik tekshiruvda teri qurishi 45 foiz, qo'l-oyoqlarda shish 15 foiz, mushak tonusining pasayishi 10 foiz, qabziyat 30 foiz holatda ko'rsatilgan. Tana massasi indeksi tahliliga ko'ra, 20 foiz ayolda ortiqcha vazn, 43 foizida I darajali, 27 foizida II darajali va 10 foizida III darajali semizlik tavsiflangan. Qalqonsimon bez palpatsiyasida kattalashishning I darajasi 50 foiz, II darajasi 35 foiz va III darajasi 15 foiz hollarda aniqlangan. Manbada ultratovush tekshiruvida barcha ishtirokchilarda qalqonsimon bez kattalashishi qayd etilgan. TTG darajasi 55 foizda 5–10 mXB/l, 35 foizda 10–15 mXB/l va 10 foizda 16 mXB/l dan yuqori bo'lgan.

Muhokama. Kuzatilgan uyqu buzilishi, holsizlik, teri qurishi va vazn ortishi kabi belgilar menopauza hamda qalqonsimon bez faoliyati pasayishida ustma-ust kelishi mumkin. Biroq keltirilgan retrospektiv va tavsifiy ma'lumotlar ushbu simptomlarning aynan gipotireoz sababli yuzaga kelganini yoki muayyan davolash usulining hayot sifatiga ta'sirini isbotlamaydi. Erkin T4 natijalarining batafsil taqsimoti va standartlashtirilgan hayot sifati shkalasi manbada taqdim etilmagan.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Xulosa. Klimakterik davrdagi tekshirilgan ayollarda uyqu buzilishi, holsizlik, teri qurishi va ortiqcha tana vazni tez-tez qayd etilgan. Ushbu shikoyatlarni baholashda TTG va erkin T4 tekshiruvlari hamda qalqonsimon bezning klinik holatini hisobga olish maqsadga muvofiq. Olingan ma'lumotlar menopauza davridagi ayollarni individual yondashuv asosida kuzatish zarurligini asoslaydi; hayot sifatidagi o'zgarishlarni miqdoriy baholash uchun keyingi tadqiqotlar talab etiladi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.